

JAUNAIS CEĻS

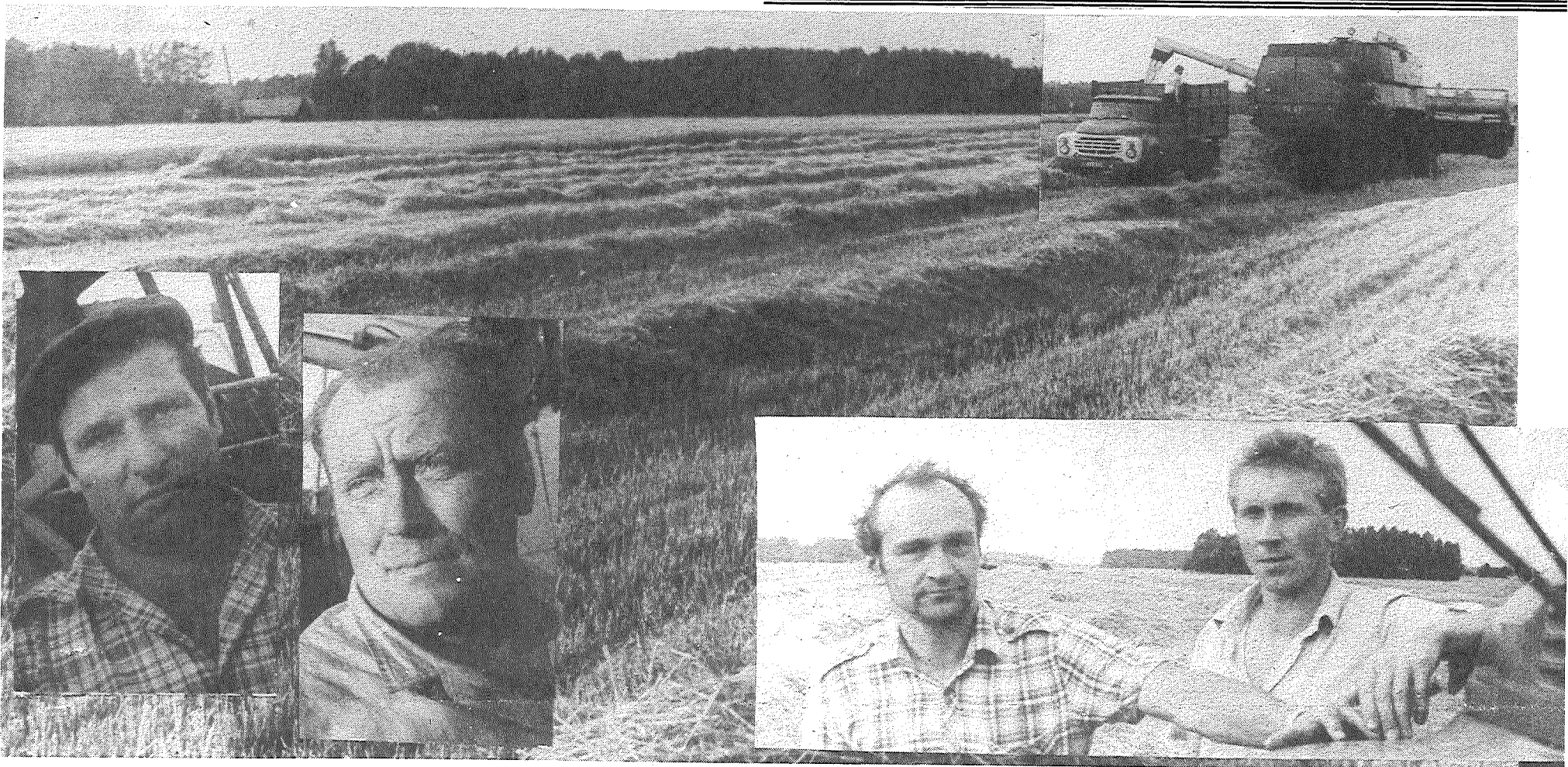
AGROFIRMAS «SARKANAIS OKTOBRIS» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS, KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

Šis nedēļas sākumā, iebraucot raženā ziemas kviešu druvā aiz Pieniņiem, mūsu saimniecības kombainieri iesāka labības plauju. Divas

nedēļas agrāk, nekā cītārt. Labība te nogatavojusies pilnībā, savu kārtu gaida arī citi lauki.

FOTO PANORĀMA

Kā zināms, sakarā ar kolhoza «Sarkanais Oktobris» 40 gadu jubileju liela grupa darba veterānu (42 cilvēki) kļuva par Nopelniem bagātiem kolhozniekiem. Mūsu laikraksta lasītāji vēlējas zināt, kādi bija kritēriji šī morāli un materiāli pagodināšanai. Par to lūdzām pastāstīt mūsu partijas komitejas sekretāri ZOJU AGAFONOVU.

— Sākotnēji doma par šādu goda nosaukumu bija radusies pirms vairāk nekā desmit gadiem. Tika izstrādāts un pieņemts nolikums par tā piešķiršanas noteikumiem. Pēc valdes un sabiedriskā organizāciju priekšlikuma par nopelniem bagātajiem kolhozniekiem var kļūt kolhoza veterāni, kas saņēmuši valsts apbalvojumus un PSRS Tautas saimniecības sasniegumu izstādes medaļas — par augstiem rādītājiem lauksaimnieciskajā ražošanā, saimniecības ekonomikas attīstībā un nostiprināšanā, par racionalizācijas priekšlikumu izstrādāšanu un ieviešanu ražošanā, zinātnes sasniegumu un pirmrindas pieredzes aktīvu izmantošanu praksē, par ci-

Par krietnumu un centību

tiem nopelniem sabiedriskajā saimniecībā. Turklāt šis nosaukums var tikt piešķirts cilvēkiem, kas kolhozā nepārtraukti nostrādājuši ne mazāk par 25 gadiem (vīriešiem) un 20 gadiem (sievietēm). Valdes un sabiedriskā organizāciju priekšlikumi tiek izskatīti pilnvaroto sapulcē, un goda nosaukums tiek piešķirts ar sapulces lēmumu.

Nopelniem bagātie kolhoznieki tiek ierakstīti kolhoza Goda grāmātā, to portretfotografijas ievietoti Goda plāksnē. Ir arī materiālas dabas priekšrocības. Nopelniem bagātais kolhoznieks pie izpeļņas saņem 10 procentu, bet pie pensijas, ja vairs nestrādā, — 20 procentu piemaksu. Turklāt pēc pilnvaroto sapulces lēmuma viņiem var piešķirt dažādus atvieglojumus no saimniecības patēriņa fondiem: piemēram, uz pusī samazināt maksu par dzīvokli, kurināmo, elektroenerģiju, viņi bez maksas var izmantot transportu un tehniku piemājas dārza apstrādei, bez maksas saņemt

ceļazīmes uz sanatorijām un atpūtas namiem.

Es te gandrīz pilnīgi pārstāstīju pieņemto nolikumu nopelniem bagātā kolhoznieka nosaukuma piešķiršanai. Pirmie šo godu jau 1977. gadā izcīnīja Vitolds Sestakovskis un tagad jau viņšaulē aizgājušais Ivans Bulovs. 1979. gada novembrī nopelniem bagāto kolhoznieku skaits papildinājās vēl par divpadsmit. Tie bija Feklēja Danilova, Pēteris Leitāns, Minajs Maslobojevs, Ivans Mihailovs, Tatjana Radionova, Grigorijs Stepanovs, Emīlija Trupa, Helēna Vanaga un Bronislava Veigure, kā arī netaisni Matrijona Detkova, Ignatījs Nazarovs un Samsons Tumašovs. 1980. gada februārī par nopelniem bagātajiem kolhozniekiem kļuva Romualds Kavinskis, Kirils Smirnovs un Bronislava Uzulniece.

Tad šis materiālais un morālās stimulēšanas veids ilgāku laiku netika izmantots, un pa šiem deviņiem gadiem tādu cilvēku skaits, kuri būtu pelnījuši šo goda nosaukumu, krietni pieauga.

Gatavojoties kolhoza 40 gadu jubilejai, lūdzām priekšlikumus no visiem kolhoza kolektīviem. Viņi nosauca ļoti daudzus cilvēkus, kuri nostrādājuši vairāk nekā noīkumā noteiktos 25 un 20 gadus, kopskaitā krietni pāri par simt cilvēkiem. Dabiski, ka tādā situācijā bija jāizvēlas labākie no labākajiem, turklāt ar sevišķi lielu darba stāžu. No tagad goda nosaukumu saņēmušajiem kolhozniekiem mazāk nekā 30 gadus kolhozā nostrādājuši tikai četri — Veneranda Erte (24 gadus), Sofija Vjakske (25 gadus), Anna Meluškāne (27 gadus) un Jānis Valters (27 gadus), taču, kā redzat, arī viņu darba stāžs pārsniedz nolikumā minimāli paredzēto laiku.

Piešķirot nopelniem bagātā kolhoznieka nosaukumu, ne tik daudz turējamies pie nolikuma burtā, cik vērtējam

darbu vairāku gadu garumā pēc būtības. Jo ne jau saņemtās medaļas un ordeņi nosaka cilvēka ieguldījumu kopsaimniecības izaugsmē. Pirmajos gados vispār nekādu ordeņu nevienam nebija, bet vai tāpēc darbs bija mazāk grūts, mazāk godīgs un pašizliedzīgs? Tiesa, dažs labs tagad godprātīgs kolhoznieks vai pensionārs savos spēka gados bija mazliet palaidies, teiksim, dzeršanā. Arī to cilvēki atcerējās un šoreiz, īpaši ņemot vērā kandidatūru daudzumu, viņus noraidīja. Kāda bija galīgā atlase, varējāt dzirdēt pilnvaroto sapulcē pirms jubilejas. So nopelniem bagāto kolhoznieku saraksts publicēts arī laikraksta «Jaunais Ceļš» 23. jūnija numurā. Tikai tur tehnisku iemeslu dēļ izlaista Veneranda Erte, par ko viņai atvainojamies.

Tiem, kas šoreiz nopelniem bagāto kolhoznieku skaitā neiekļuva, nevajadzētu to uzvert pārāk slimīgi. Kā zināms, nolikums paredz, ka šo goda nosaukumu var pie-

šķirt ne tikai kolhoza jubilejās, bet arī citās svinīgās reizēs, piemēram, Agropromciskā kompleksa darbinieku dienā vai, teiksim, paša kolhoznieka jubilejā. Tātad nekas vēl nav neglābjami zaudēts. Kolektīvs pratīs dot godu tiem laudim, kas to patiesi ar krietnu, neatlaidīgu darbu nopelnījuši.

Otrs jautājums, kas nodarbina daļu mūsu lasītāju, ir kolhoza pabalstu (jeb, kā viņi saka, pensiju) piešķiršanas kārtība. Par to lūdzām pastāstīt kolhoza pensiju padomes priekšsēdētāju SOFIJU VJAKSI.

— Pēc likuma noteikto pensiju izmaksai agrofirma pārskaita valsts pensiju fondā gandrīz 375 tūkstošus rubļu, un liela daļa no šīs summas ik gadus tiek izmaksāta mūsu pensionāriem likumā noteiktajā kārtībā. Taču likums ievēro tikai izpeļņu. Bet mēs visi zinām, cik maz pat ļoti čakls, cen-

Nobeigums 2. lpp.

Kafejnīca „Liepas“

vērusi durvis Raiņa būvārtī dienās, kad te visā košumā ziedēja liepas.

Tā iekārtota viesnīca, gaumīgi noformēta, te piedāvā kafiju, atspīrozinošus dzērienus, uzkožamos, otros ēdienus, arī buljonu. Ja sabiedriskās ēdināšanas uzņēmums, kas iekārtots kafejnīcā, un saāgs strādnieces, kurās te rosās divās mājās, pacientīses, labā stāvā un piekrišana garantēta.

P. PETERSONA foto

SITUĀCIJA PRASA TALREDZĪBU
SIERA RAZOTĀJU VĀRDS
VDR GALVĀSPILSETĀS CETRDESMITGĀDE
2. lappuse

UZVĀRETĀJI CILTS DARBA KONKURSA
SLAUCEJU DARBS 1989. GADA SESOS MĒNESOS
PALĪGSAIMNIECĪBAS LOMA RŪPNĪCĀ
3. lappuse

TUVĀK GAISMAI
ZALĀ APTIEKA
4. lappuse

Situācija prasa tālredzību

Ir tādi brīži dzīvē, kad jāpievalda steiga un jāpakausa pārbaudītajam un labajam tautas padomam: «Apdomā labi — padari gudri!» Šis skaistais vēlējums ienāca prātā, kad mūsu agrofirmas komunisti, pieaicinot līdzdarboties Latvijas Tautas frontes vietējās atbalsta grupas locekļus, sānāca kārtējā sapulcē. Pēc tradīcijas pirmais darba kārtības punkts bija jaunu biedru uzņemšana. Soreiz visu uzmanība bija pievērsta eksperimentālā projektā un konstruktoru biroja darbiniekam Mihailam Kuzņecovam, viņu vienbalsīgi uzņemot PSKP biedros. Tad sekoja svarīga jautājuma — tautas kontroles grupas darba apspriešana sociālistiskā ipašuma sargāšanā un taupības režīma ieviešanā agrofirmas ražojošajās apakšvienībās. Informēja grupas priekšsēdētājs Ivans Staričenoks. Mūsu kolektīvā ar to saistītais darbs ir svarīgs un aktuāls, tāpēc bija saprotama sapulces dalībnieku ieinteresētība.

Plašas debātes izvēršas par darba kārtības trešo punktu, proti, Latvijas Tautas frontes Domes aicinājumu, ar kuru tā nāca klajā maija pēdējā dienā. Ar šī

dokumenta saturu iepazīstināja agrofirmas partijas komitejas sekretāre Zoja Agafonova. Runāja tautfronteši Bronislavs Kurmis, Akinfs Maslobojevs, Jānis Bekis, vienlaikus piezīmējot, ka viņi šo Domes aicinājumu vēl nav apsprieduši savā grupā un no konkrētiem priekšlikumiem atturas, runāja partijas biedri Vasilijs Kurmeļovs, Ivans Staričenoks, Juris Aukšmuksts, Valentīna Dekse, Vasilijs Prokofjevs, bija piezīmes un starpsaucieni no vietas. Vieni bija par to, lai Latvija savu suverēno pastāvēšanu veidotu, izstājoties no PSRS un orientējoties uz Rietumvalstīm, kā to aicinājusi LTF Dome, mēģinot šo izvēli ilustrēt ar piemēriem par sociālisma krīzi un resoru nepārvaramo patvaļu, citi dedzīgi aizstāvēja palikšanu PSRS ietvaros un ciņu par neatkarīgu padomju republiku, suverēnu saimnieciskā un politiskā ziņā demokrātisku federāciju.

Pret priekšlikumu veidot suverēnu Latviju PSRS sastāvā nobalsoja viens no sapulces dalībniekiem, divi aturējās un pārējie par. Domāju, ka komunistu šāda nostāja pasaka visu. Un galvenokārt jau to, ka no ne-

atminamiem laikiem pastāv ekonomiskie un kultūras sakari starp slāvu un baltu tautām, ka latviešu proletariāts bija viens no pirmajiem, kas kopā ar krievu strādniekiem un zemniekiem nostājās sociālistiskās revolūcijas pusē, kopīgi cīnījās pret svešzemju un pašmāju ienaidniekiem. Un ne bez pēdām aizgājuši pēckara gadi, laiks, kopš Latvija bijusi PSRS sastāvā. Tiesa, mēs asi izjutām stagnācijas gadu sekas, mums nav normāli funkcionējošas tautsaimniecības, slikti sadzīves un sociālie apstākļi, trūkst pirmās nepieciešamības preču. Bet vai kategoriska un tūlītēja prasība izstāties no Padomju Sociālistisko Republiku Savienības savā būtībā neatgādina bēdīgi slavenu vīru, kurš zāģē to zaru, uz kura pats sēž?

Piezīmes un priekšlikumi,

kas Latvijas KP Centrālajai Komitejai izteikti agrofirmas partijas pirmorganizācijas sapulcē.

1. Daudzpartiju sistēma Baltijas reģionā faktiski jau izveidojusies. Ir pienācis laiks to padarīt likumīgu, bet Latvijas Kompartijas Centrālās Komitejas tuvākajā plēnumā noteikt komunistu taktiku darbam jaunajos apstākļos.

2. Priekšvēlēšanu kampaņā jāņem vērā tas, ka, ja mēs neatzīsim praktiski izveido-

Lielum lielā daļa no zālē sēdošajiem komunistiem bija ar lielu partijas stāžu un bagātu personisko pieredzi, kopā ar partiju nostāigājuši grūtus staļinizācijas un stagnācijas ceļus, šaubījušies, pacietuši pārestības, bet tomēr nav zaudējuši ticību savai partijai, tās uzsāktajai pārbūvei, ko tagad viens otrs nereti traktē no sev izdevīgām pozīcijām, un prot redzēt tālāk par jūtu un izjūtu uzplaisnījumiem. Viņi ir pārliecināti, ka partija prātis atjaunot autoritāti, prātis nostiprināt saites ar tautu. Un balsoja par vienīgi pareizo alternatīvu.

Sapulces dalībnieki pieņēma attiecīgu rezolūciju, izstrādāja priekšlikumus augstākstāvošajiem partijas orgāniem stāvokļa stabilizācijai.

A. MEZMALIS

jušos daudzpartiju sistēmu republikā, tad ļausim LTF un IF uzstāties tautas vārdā, bet Komunistiskās partijas orgānu mēģinājumi atbalstīt savus deputātu kandidātus atkal tiks apvainoti demokrātijas apspiešanā, sevis pretstatīšanā tautai.

3. Ja pret radušajiem politiskajiem organizācijām izturēties kā pret pilnvērtīgiem oponentiem, tad nav jāaizmirst, ka mūsu uzskati par pārbūvi iebkura brīdī var radikāli atšķirties. No

Agrofirmas komunistu sapulces rezolūcija

Agrofirmas partijas pirmorganizācijas komunisti uzskata, ka Latvijas Tautas frontes Domes aicinājums visās Tautas frontes grupās un nodaļās apspriest Latvijas suverenitāti ārpus PSRS valstiskuma, ir nopietns solis ceļā uz politiskā stāvokļa destabilizāciju republikā, skar katra iedzīvotāja pamatintereses un nesekmē sabiedrisko spēku saliedēšanu pārbūves sociālo, ekonomisko, politisko un citu uzdevumu īstenošanai.

Aicinājums liecina, ka LTF Dome grozījusi savu politisko koncepciju mūsu republikas suverenitātes attīstīšanā un būtībā apzināti tiecas novirzīt sabiedrības domu uz viennozīmīgu suverenitātes izskaidrojumu ārpus PSRS pilsonības sastāva.

Neizpratni rada arī ideja par antikonstitucionālu, savā būtībā alternatīvu vietējām padomēm, tā saucamo pilsoņu komiteju izveidošanu.

Nemot vērā radušos situāciju un iespējamās sekas, agrofirmas komunisti griežas pie visiem darba kolektīviem un sabiedriskajām organizācijām, LTF atbalsta grupām, visiem rajona iedzīvotājiem visnotaļ atbalstīt latviešu tautas nacionālo atmodu, citu nacionālo grupu, kuras dzīvo republikā, nacionālās apziņas pieaugumu, sabiedriskās attīstības nacionālo faktoru izmantot pārbūves procesu paātrināšanai republikā un Latvijas PSR suverenitātes nostiprināšanai PSRS sastāvā.

Komunisti griežas pie PSRS tautas deputātiem, kuri pārstāv mūsu republiku, vienotā frontē vērsties pret spēkiem, kuri Latvijas tautām cenšas uzspiest lēmumus ar neparedzamām sekām.

Lai katrs rajona un republikas iedzīvotājs dziļi izjustu personisko atbildību par mūsu bērnu un mazbērnu nākotni.

tā izriet piederības vienai partijai princips.

4. Komunistiskā partija ir strādnieku šķiras un darba zemniecības partija. Sabiedrības dažādu aprindu noslēgšanās atbilstoši to interesēm laikā tai stingri un ne-

lokāmi jāaizstāv strādnieku un kolhoznieku intereses.

5. Istenojot masu informācijas līdzekļu partijas vadību, lūdzam nodrošināt vispusīgu un pilnīgu informāciju par visiem procesiem, kas notiek mūsu republikā un ārpus tās robežām.

Par krietnumu un centību

(Sākums 1. lpp.)

līgs cilvēks varēja nopelnīt kolhoza sākuma gados. Tāpēc arī pensijas kolhoza veterāniem ir krietni zemākas nekā tiem, kas pelnīti atpūta aiziet tagad. Šis sociālās neatsainības mikstināšanai kolhoza tiem, kam pensijas ir mazas, maksā pabalstu. Grūtākais jautājums: kā izvērtēt šī pabalsta lielumu?

Pirmām kārtām nemam vērā cilvēka materiālos apstākļus. Būtu nepieļaujami, ka mūsu salīdzinoši bagātajā saimniecībā pat kādreizējie slinkotāji, tie, kas pelņu meklēja ārpus kolhoza, vecumdiēnās mirtu badā. Taču vairums kolhoza biedru uzskata — un es viņiem piekrižu —, ka būtu netaisnīgi, ja bijušie sliņķi saņemtu tikpat, cik čaklie darbarūki. Tāpēc mums vēl ir daži cilvēki, kas pagaidām nesāņem noteikto minimumu — 60 — 70 rubļus mēnesī.

Decembri, kad spriedsim par pabalstiem nākamajam gadam, ir doma atkal tos palielināt, lai kopējā saņemamā summa katram būtu ne mazāka par 80 rubļiem mēnesī. Protams, ja kolhozam izdosies šo gadu noslēgt tikpat veiksmīgi kā iepriekšējos.

Priekšlikumus pabalstu palielināšanai apspriest sektoru (brigāžu) kolektīvos, tos apstiprina pilnvaroto sapulcē. Paškritiski jāatzīst, ka pagaidām tas vēl norit samērā stihiski. Priekšplāna dažkārt izvirzās ne tas, kurš

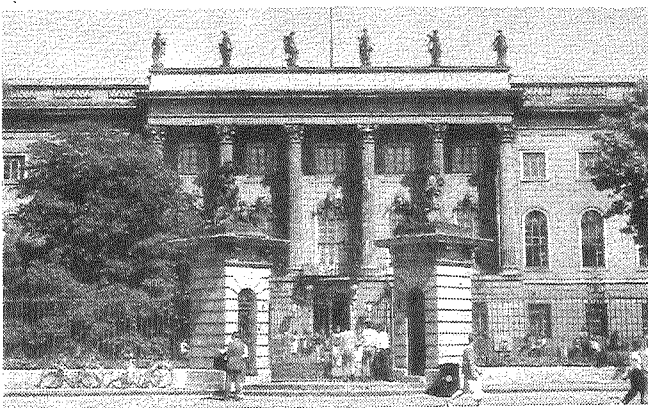
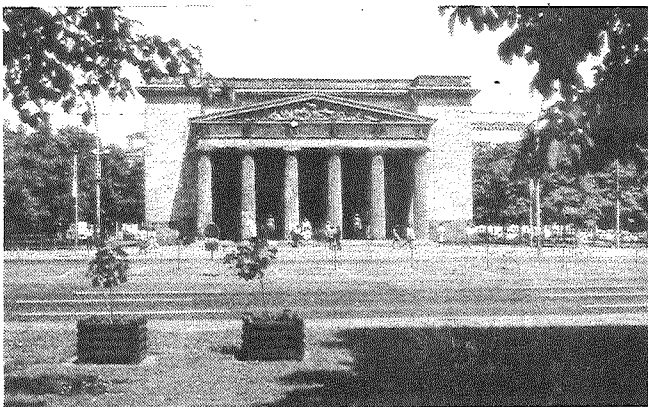
pelnijs visvairāk, bet tas, kas uzstājīgāk prasa. Centīgākie darba darītāji nereti ir ļoti kautrīgi, viņiem ir neērti lūgt, un reizēm tā paliek ēnā.

Tāpēc, izlemjot pabalstu lielumu, obligāti būtu jāpāpēt darba grāmatīņa, jāpaskatās cilvēka ieguldījums, un tad attiecīgi jautājums jāizšķir. Agrāk, kad bija jālemj tikai par pensijām un pensionāru skaits palielinājās par dažiem cilvēkiem, to varēja izdarīt. Bet tagad pabalstu lielums jāizsver uzreiz vairāk nekā četriem simtiem, tāpēc pietrūkst laika. Domāju, ka pašreiz, kad esmu ne tikai agrofirmas ģenerāldirektora vietniece, bet arī kolhoza galvenā agronome, mani vispār būtu jāatbrīvo no pensiju padomes priekšsēdētājas pienākumiem, jo vienam cilvēkam tas ir pārāk smags uzdevums.

Lai reglamentētu pabalstu piešķiršanas kārtību, manuprāt, nepieciešams izstrādāt nolikumu, kurā būtu noteikts, par kādiem nopelniem cik liels pabalsts pienākas. Vajadzētu ņemt vērā darba stāžu kolhozā, izstrādāto dienu skaitu, citus nopelnus, piemēram, kara veterāniem, daudz bērnu mātēm utt. Šī nolikuma projektu mēs varētu publicēt un pēc tam kolektīvi apspriest. Un turpmāk niešķirt pabalstus pēc šī pašu pieņemtā nolikuma tā, lai nevienš nejustu apriets.

Z. Agafonovas un S. Vjakeses stāstījumu pierakstīja

L. LAUCE

ATTELOS: piemineklis fasisma un militarisma upuriem, Humbolta universitāte, Brandenburgas vārti.

VDR galvaspilsētas četrdesmitgade

Komandējuma uz PSRS TSSI laikā bija lieliska iespēja pabūt Maskavas sadraudzības pilsētas Berlīnes nelielā stūrītī. Šī izstāde bija veltīta četrdesmit gadiem, kopš Berlīne ir demokrātiskās Vācijas galvaspilsēta. Bija patīkami, ka izstādes saimnieki, neļaujoties par rokiem manā vācu valodas zināšanā, ar prieku atbildēja uz jautājumiem, centās parādīt visu interesantāko, palīdzēja orientēties bagātā un lieliskajā ekspozīcijā. Berlīnes dienas Maskavā, kā arī Maskavas atbildes vizīte Berlīnē, kas paredzēta 1990. gadā, ir pēc divu valstu dialogu programmas, ko ievadīja M. Gorbačovs un E. Honekera tikšanās pagājušā gada rudenī.

Beidzies Lielais Tēvijas karš, Berlīne guļ drupu kaudzēs. Par demokrātiskās republikas galvaspilsētu tā kļuva 1949. gada 7. oktobrī. Cetri gadu desmiti nav ilgs laiks sprīdis, bet bijis pietiekošs, lai viena no skaistākajām Eiropas pilsētām no jauna kļūtu par valsts politisku, ekonomisku, zinātnisku, garīgu un kultūras centru. Galvenā loma te bijusi Vācijas Sociālistiskajai Vienības partijai, kura sadarbības ar četrām citām partijām strādnieku un zemnieku varas politiskajā sistēmā.

Berlīne ir miera pilsēta, tajā dzīvo 1,3 miljoni cilvēku, viņi saudzīgi glabā pasaules kultūras un tautas tradīciju milzīgās bagātības. Pilsētā atbalsojas pasaulslavenu visu žanru kultūras meistarū, kas kādreiz te dzīvojuši un radījuši, soļi. Pirmo reizi vēstures lappusēs tā pieminēta 1237. gadā. Piecus simtus gadu bijusi kūrfirstu, kaizeru un karaļu

rezidence, izaudzinājusi monarhistisko imperiālismu, kurā tīkojumi izraisīja divus asiņainus pasaules karus. Berlīne aug un būvējas. 70 procenti pilsētnieku dzīvo jaunās vai kapitāli modernizētās mājās, ires maksa ir zema un stabila. Pēdējos desmit gados uzcelti trīs pilnīgi jauni rajoni ar mūsdienu infrastruktūru. Šis darbs turpinās nevien plaši, bet ar lielu saudzību un apdomu. Pilsēta ir arī liels rūpnieciskais centrs, kurā aizvien stabilāk iesakņojas mikroelektronika, darbgaldi ar kompjūteru vadību, biotehnoloģija, automatizācija, rūpnieciskie roboti un tamlīdzīgi. Reizē ar to svarīga loma ir amatnieku, ražošanas un tirdzniecības kooperatīviem, šādiem veidojumiem sadzīves pakalpojums, sabiedriskajā ēdināšanā.

Berlīni var uzskatīt arī par olimpiāžu čempionu pilsētu. Bet, ja runā par mākslas un kultūras bagātībām, tad to sauc par «Atēnām pie Sprē». Lūk, pavisam neliels uzskaitījums: Pergamas altāris, Vācu vēstures muzejs, kas atrodas bijušajā prūšu karaļu arsenālā, 13 teātri un tamlīdzīgi. Te dzīvo un strādā divi tūkstoši mākslinieku un skulptoru. Neskaitāmus pulkus apmeklētāju pievelk ielu un laukumu krāšņums, ikgadējās daudzdienu atrakcijas, slavenais Vecberlīnes gadatirgus, pilsētas nacionālās virtuves gardumi, alus, bez kura neiztiek nevienš īsts berlīnietis, krāšņās ziedu izstādes, ko ik gadu rīko novembrī.

Antons RANCĀNS

Jaunais Ceļš

1989. gada 15. jūlijs

Uzvarētāji ciltsdarba konkursā

Latvijas republikāniskā ražošanas zinātniskā ciltsdarba apvienība «SELEKS» apkopojusi 1988. gada konkursa rezultātus. Par uzvarētājiem Vissavienībā atzītas vairākas mūsu republikas saimniecības, apbalvošanai Latvijā atveleti 128,8 tūkstoši rubļu.

PIRMA PRĒMIJA — 8 000 rubļu un Goda dip-

loms piešķirts ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotajam agrokombinātam, šķirnes liellopu audzēšanas saimniecībai «Padomju Latvija» Rīgas rajonā. Kā arī šķirnes cūku audzētavai kolhozam «Lāčplēsis» Talsu rajonā.

OTRĀ PRĒMIJA — 7 000 rubļu un pirmās pakāpes diploms — šķirnes liellopu audzēšanas saimniecībam: kolhozam «Pededze» Alūksnes rajonā, kolhozam «Kop-solis» Valmieras rajonā un agrofirmai «Sarkanais Oktobris» Preiļu rajonā. Šķirnes cūku audzēšanas saimniecībam: agrofirmai kolhozam «Kekava» Rīgas rajonā, cūku kontrolnobarības

stacijai — kolhozam «Vārme» Kuldīgas rajonā un Latgales valsts ciltsliešu un mākslīgās apsēklošanas stacijai.

TREŠĀ PRĒMIJA — 5 000 rubļu un otrās pakāpes diploms — šķirnes liellopu audzēšanas saimniecībam: kolhozam «Penkule» Dobeles rajonā, kolhozam «Druva» Valkas rajonā, kolhoziem «Vārpa» un «Kaugurieši» Valmieras rajonā, kolhozam «Dzelzava» Madonas rajonā. Šķirnes cūku audzēšanas saimniecībam: padomju saimniecībai «Liezere» un kolhozam «Ropāži» Rīgas rajonā. Šķirnes aitū audzēšanas kolhozam «Straume»

Valmieras rajonā, šķirnes zirgu audzēšanas padomju saimniecībai «Lielupe». Tāpat Bauskas putnu fabrikai, un zvērkopībā — ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotajai ZPS «Krimulda».

PRĒMIJAS piešķirtas par atsevišķu šķirnes čempionu un rekordistu izaudzēšanu. Latgales VC un MAS — par vaislas bulli Jumārs — Harlekīns — 2 300 rubļi, Daugavpils VC un MAS — par vaislas bulli Meteors — Erlauhts — 2 300 rubļi, Valsts šķirnes lopu audzētavai «Cesvaine» — par govi Naka — 1 500 rubļi, kolhozam «Kaugurieši» — par govi Degle — 1 500 rubļi, padom-

ju saimniecībai «Liezere» — par vaislas kuili Pičkers — 1 000 rubļi, tikpat daudz arī kolhozam «Zemgale» Daugavpils rajonā — par vaislas kuili Neptūns. Kolhoziem «Lāčplēsis» un Mērsraga zvejnieku kolhozam «I. Maijs» Talsu rajonā pa 700 rubļiem par sivēnmātem Nora un Ala. Kolhozam «Draudzība» turpat Talsu rajonā par vaislas teki 800 rubļu, LLA mācību un pētījumu saimniecībai «Vecauce» par aitu 500 rubļi. Agrofirmas «Sarkanais Oktobris» kolhozam Preiļu rajonā par vaislas ērzejā Sezams un ķeves Minūte izaudzēšanu — 3 500 rubļu.

Žemkopja palīgs — autotraks

Nomas un ģimenes darbuzņēmumu, personisko saimniecību, dārzkopības sabiedrību plašā attīstība izvirzījusi mašīnbūvētājiem uzdevumu nodrošināt lauku laudis ar ērtiem, drošiem un kvalitatīviem palīgiem.

Ražošanas apvienības «Taganrogskij kombinovij zavod» tuvākajos plānos ir izlaist jauna tipa tautas patēriņa preču veidu — autotraku.

Traktorautomobilis TAS-25, kura jauda ir 25 zirgspēki, tiks agregatēts ar dažādiem piekabīnēm un uzkarināmiem darbarīkiem. Jaunā mašīna, kas būs nokomplektēta ar pašizgāzēja kravas kastī, buldozera lāpstu, hidraulisko celtni, maksās 6 tūkstošus rubļu. Tā klūs par uzticamu palīgu piemājas dārziņos, laukopībā, dārzenkopībā, mājlopu fermās.

Turpmāk mašīnbūvētāji gatavojas ar jaunu piekabīnām inventāra palīdzību «iemācīt» autotrakam divus desmitus dažādu specialitāšu: tas varēs gan art, gan sēt, gan dot papildmēslojumu un apmīglot augus, tīrīt sniegu, vākt sienu, transportēt un izkraut dažādas kravas.

Līdz pirmā pusgada beigām kombainu ražotāji plānoja izlaist desmit izmēģinājuma paraugus un līdz vasaras beigām tos pārbaudīt darbā.

Viena fakta teletaips

Vissavienības lauksaimniecības mehanizācijas institūta Ziemeļkaukāza filiālē traktoram T-150K pielāgoti jauni «apavi». Šeit tika veikti izmēģinājumi ar šīm padomju mašīnām, kuras bija apgādātas ar austriešu firmas «Lima» arkveida riepām. To lietošana laus vairākas reizes samazināt smago traktoru spiedienu uz augsni, kavēs tās struktūras sairšanu.

Slaucēju darbs 1989. gada 6 mēnešos

Slaucēja	Govu skaits grupā	Piena bruto izslaukums (cni)			Vidējais izslaukums no govīm (kg)			Tauku %
		1988. g.	1989. g.	vai +	1988. g.	1989. g.	+	
I. Pisuka	45	1241	1029	-212	2623	2277	-346	
A. Kirilova	48	1339	1059	-280	2715	2188	-527	
A. Isajeva	49	1254	943	-311	3089	1932	-1157	
V. Bazuļa	27	—	438	—	—	1641	—	
V. Kozlova	50	1453	1304	-149	2877	2582	-295	
A. Meluškāne	51	1351	1179	-172	2675	2336	-339	
O. Nazarova	51	1456	1207	-249	2872	2381	-491	
Z. Meluškāne	51	1280	1061	-219	2608	2081	-527	
Aizupieši	372	10593	8220	-2373	2683	2210	-473	3,8
Z. Rubene	43	1621	1186	-435	3626	2759	-866	
J. Juhņeviča	44	1272	1185	-87	2994	2712	-282	
J. Lepuka	44	1428	1214	-214	3268	2779	-489	
V. Conka	37	1237	1153	-84	3484	3059	-425	
Baibas	168	5558	4738	-820	3328	2821	-507	3,69
L. Fjodorova	26	709	955	—	2625	3675	—	
V. Golubeva	50	891	1408	—	3204	2817	—	
Zabegi	76	2310	2363	+ 53	2783	3111	+328	3,6
M. Kakule	31	662	841	+179	4664	2740	-1940	
V. Sidorova	31	657	870	+213	4439	2808	-1631	
A. Mikulāne	32	561	852	+291	4559	2672	-1887	
Leiniški	94	1880	2563	+683	4563	2725	-1838	3,7
A. Loginova	22	664	859	+195	5231	3905	-1326	
F. Daņilova	19	940	833	-107	3407	4386	+ 978	
Z. Tumašova	31	1041	1016	- 25	3717	3279	-438	
A. Juganova	26	1376	1252	-124	4651	4815	+164	
Dž. Mamedova	30	1121	1056	- 65	4568	3522	-1046	
M. Lazareva	21	1972	862	-1110	3605	4102	+497	
«Progress» — I	149	5473	5878	+405	4317	3972	-345	
J. Bobrova	61	1646	1626	- 20	3339	2666	-673	
J. Kapustenoka	41	1621	957	-664	3117	2335	-782	
N. Turubanova	62	1595	1487	-108	3073	2402	-671	
L. Mūrniece	59	1832	1474	-358	3406	2476	-930	
T. Rublova	10	—	456	—	—	4602	—	
Zeiferte	47	—	1158	—	—	2459	—	
M. Mihailova	55	1630	1412	-218	2970	2404	-566	
M. Vasiljeva	3	—	122	—	—	4552	—	
«Progress» — II	342	11991	8692	-3299	3170	2541	-629	
«Progress»	490	17464	14570	-2894	3458	2974	-484	3,55
L. Džeriņa	54	1299	1029	-270	2899	1906	-993	
F. Gulbinova	26	1206	421	-775	2753	1563	-1190	
K. Ballova	55	1173	1063	-110	2165	1932	-233	
V. Ksendzova	54	1271	1154	-117	2493	2137	-356	
Zaseki	191	4949	3677	-1272	2551	1925	-626	3,8
J. Bahanova	31	943	943	—	2857	3043	+186	
L. Stepankova	28	905	796	-109	2998	2895	-103	
U. Amosova	29	787	743	- 44	2695	2560	-135	
Duntīki	38	2635	2481	-154	2861	2820	-41	3,69

Siera ražotāji vārdu turēja

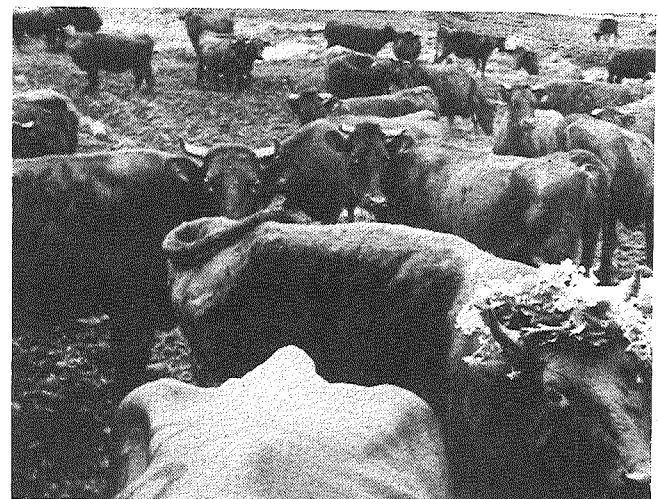
Noslēdzies pirmais pusgads. Tāpat kā citos agrofirms kolektīvos, arī siera rūpniecībā apkopoti darba rezultāti. Kādi tie ir, vai iepriecina? Lai gan strādāts nav slikti, tomēr kolektīvs nejutās īsti gandarīts par paveikto. Tiesa, plānotie uzdevumi visu veidu produkcijas ražošanā izpildīti un pat pārsniegti, tāpat vārds tūrets, taču, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ražošanas apjomi samazinājušies.

Pēc plāna sešos mēnešos bija jāsarāžo 2 300 tonnas siera «Baltijas», 1 060 tonnas sviesta un 430 tonnas piena cukura. Uzdevumi šajos rādītājos izpildīti attiecīgi 102,2, 120,4 un 100,7 procentu apmērā. Bet mums uz lietu stāvokli jāraugās arī salīdzinājumā ar attiecīgu periodu iepriekšējā gadā. Un te vairs nav tik rožaini. Siera ražots par 217 tonnām mazāk, sviesta — par 85, piena cukura — par 34 tonnām. Pie tā visa rūpniecības strādniekiem nav ne mazākas vainas. Salīdzinot ar iepriekšējā gada pirmo pusē, uzņēmums saņēmis piena par

3 071 tonnu mazāk, tani skaitā no Preiļu rajona saimniecībām — par 1 561 tonnu. Liela daļa no šī samazinājuma jāuzņemas arī mūsu pašu firmas saimniecībai. Kolhozs «Sarkanais Oktobris» gada pirmajā pusē valstij realizējis par 845 tonnām piena mazāk, nekā šajā pašā laikā iepriekšējā, 1988. gadā. Parēķināsim vēl mazliet. No šī daudzuma piena, ko neieguva, vai citiem vārdiem, palika parādā kolhozs, būtu iespējams ražot 68 tonnas siera. Nav grūti izskaidrot, cik papildus produkcijas nonāktu veikalos plauktos, ja visas mūsu siera rūpniecības zonas saimniecības strādātu nopietni un regulāri tiktu galā ar izejvielu piegādi.

Siera rūpniecības kolektīva darbs un tā augli pilnīgi atkarīgi no tā, cik precīzi strādā fermu laudis. Bet, kā redzams, viņu dēļ pienrupnieku plānu izpilde ir stipri apdraudēta.

Anita VAIVODE,
agrofirmas galvenā ekonomiste

Laikā no 1979. līdz 1983. gadam lopbarības ražošana (barības vienības) sastādīja 9 400 centnerus ik gadu, bet laika posmā no 1984. līdz 1985. gadam, vācot un izbarojot lopiem pārtikas pārpalikumu, tā palielinājās par 91 000 centneriem.

1987. gadā palīgsaimniecībā, rēķinot no viena hektāra, iegūts pa 25 centneriem barības vienību. Taču aramzeme nodrošina tikai ar rupju un sulīgo lopbarību. Barības racionu papildināšanai tika organizēta pārtikas atlikumu vākšana un izmantošana. Kopš 1983. gada darbojas cehs, kurā katru gadu tiek ražots pa 1 500 — 1 600 tonnām sausas granulētas lopbarības. Šī ceha projektu izstrādājis rūpniecības ražošanas un konstruktora nodaļa, tas atrodas palīgsaimniecības korpusā, kur tiek apgādāti ar siltumu, tvaiku, ūdeni,

elektroenerģiju un kanalizāciju no rūpniecības komunikācijām. Būvēts saimnieciskā kārtā.

Sajā cehā ietilpst: pārtikas atkritumu pieņemšanas nodaļa, kurā ir atlaidināšanas un mazgāšanas telpas, kā arī konteineru remonta, pārtikas atlikumu kaltēšanas ar uguni nodaļa, granulēto lopbarības maisījumu ražošanas nodaļa ar tvertņu blokiem izejvielu un gatavas produkcijas uzglabāšanai, rupjās lopbarības un gatavas produkcijas uzglabāšanas noliktava, sasmalcinātās rupjās lopbarības (siena vai salmu) padeves līnija, izlietojamā šķidrā kurināmā rezervuāri, automašīnu svāri ar 30 tonnu celstspēju, dzelzceļa atzarojums.

Šī ceha jauda ir līdz 50 tonnām pārtikas atkritumu diennaktī, ko var savākt

pilsētā ar 400 līdz 500 tūkstošiem iedzīvotāju.

No izkaltētajiem pārtikas atlikumiem iegūtie milti ir vērtīga lopbarība — kilogramā ir 0,9 līdz 0,95 barības vienības un 90 līdz 100 gramī sagremojamā proteīna, to izmanto smalkās vai granulētās kombinētās lopbarības ražošanai.

Pilnraciona granulu ar pārtikas atkritumiem nobarojamajām cūkām optimālā receptūra ir šāda: pārtikas atkritumu milti — 40 procenti, kombinētā lopbarība vai lopbarības milti — 40, cūku nobarošanas BVD — 13, zāles milti — 7 procenti. Liellopu barības granulu sastāvā ir 37,5 procenti pārtikas atkritumu miltu, 12,5 procenti lopbarības graudu, 12,5 procenti salmu, 25 — kanīgas, un 12,5 procenti izspiedi.

(Nobeigums sekos.)

Lai uzlabotu darba kolektīvu apgādi ar pārtikas produktiem, Krasnojarskas alumīnija rūpniecības administrācija, partijai un arodbiedrības komitejas 1979. gadā izstrādāja programmu agrārā ceha izveidošanai, lai līdz 1990. gadam tajā ražotu 700 tonnas gaļas un 1 500 tonnas piena. Pirmajā gadā kapitālieguldījumu summa palīgsaimniecības izveidošanā bija 450 tūkstoši rubļu, bet kopš 1981. gada — jau vairāk par miljoniem rubļu.

Jaunais Ceļš

1989. gada 15. jūlijs

Palīgsaimniecības loma rūpniecībā

ribas un piena produkcijas analīzēm, noliktavas graudu un lopbarības uzglabāšanai, graudu un zāļu kaltes ar zāles miltu noliktavu, minerālmēslu noliktavu ar 600 tonnu ietilpību, divj korpusi 1 500 cūku nobarošanai ar divām aprītiem gadā, novietne 810 atšķirto sivēnu izmitināšanai, liellopu, cūku un putnu kaušanas un sanitārais punkts, lopbarības cehs, divas novietnes ar 110 tūkstošu broilēru ietilpību katrā, 12x96 metrus liela remontdarbnīca, kuras otrajā stāvā izvietoti pārvaldes kabineti un sarkanais stūrtis.

Palīgsaimniecības strād-

niekiem uzcelts vairāk par 50 divdzīvokļu mājām, kopmītne ar 120 vietām, medicīniskais punkts, ēdnīca ar 50 vietām un bērnuģārzs ar 140 vietām.

Palīgsaimniecība ir uzņēmuma bilancē, agrārā ceha, kurā strādā 250 cilvēki, pamatfondu vērtība pārsniedz septiņus miljonus rubļu. Tam ir savs mašīnu un traktoru parks (40 dažādu marķu traktori, 3 kombaini un vairāk par 30 automašīnām), zemes platība — 5 446 hektāri, no kuriem aramzemes 1 300 hektāri. Vienpadsmitajā piecgadē, izraujot celmus, aramzemes platība pieaugusi par 500 hektāriem.

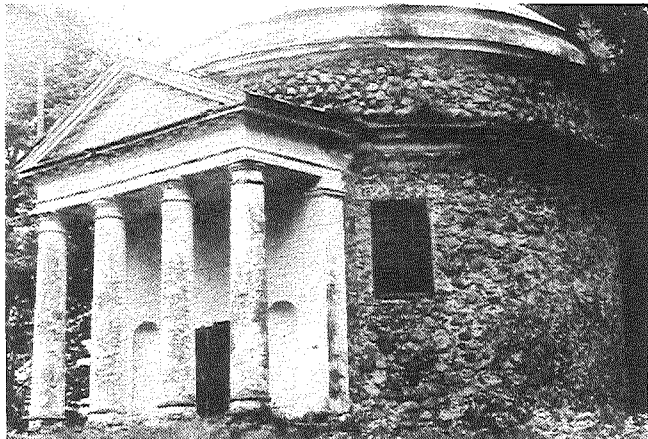
Tuvāk gaismai

Toreiz strādāju laikraksta «Lepina Karogs» redakcijā. Vacot materiālus par revolūcionāriem notikumiem Preiļu puse, iepazīnos ar pilsoņu kara dalībnieku Marku Vorlamovu, kurš dzīvoja Aglonā (Somersetā). Viņš bija cilvēks ar neparastu iekšējo inteliģenci, smalkjūtību, jau krietni gados, pensionārs, tomēr ar labu atmiņu. Tuvotā Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 50. gadadiena. Laikrakstā publicējam revolūcijas dalībnieku atmiņas, latviešu sarkano strēlnieku stāstījumus par piedalīšanos kaujās pret ballgvardiem. Toreiz dzīvo strēlnieku vēl bija daudz, un materiāls avīzei, kā saka, pats devās rokā. Bet Marks Vorlamovs lūdza pierakstīt atmiņas par revolūcionāri noskaņoto cilvēku darbošanos tieši Preiļos, kas toreiz bija tikai miests un pagasta centrs. Un tā mums tapa pirmais raksts par to, kā miestā 1919. gadā tika izveidots pirmais revolūcionāri noskaņoto iedzīvotāju klubs ar nosaukumu «Tuvāk gaismai!».

Citu telpu, kas nebūtu aizņemtas, neesot bijis, tad klubam izvelejušies veco kapliču. Katolīcīgo dievkalpojumi notikuši lielajā katoļu baznīcā, tādejādi ticības apzaimošana bijusi noversta. Pēc saskaņošanas ar pagasta revolūcionāro komiteju un katoļu baznīcu reliģiskie priekšmeti — altāris, svētbildes, svečturi, karogi un svētītās drānas — tikušas nodotas katoļu baznīcas komitejai.

Jaunajam klubam «Tuvāk gaismai!» bijusi nedalīta piekrišana Preiļu jaunatnes vīdū. Kad pārējā Latvijā padomju vara zaudējusi savas pozīcijas, Latgalē izvietojies daudz latviešu sarkano strēlnieku, arī Preiļu miestā. Marks Vorlamovs un daži viņa jaunības draugi toreiz strādājuši tautas milicijas vienībā un revolūcionārajā komitejā. Jaunizveidotajai klubā mācījušies dziedāt revolūcionāras dziesmas, arī

priekšsēdētāju Olgertu Rutkovski un sekretāru Leonardu Bauzi novēlēja kapliču patērētāju biedrību savienības valdes rīcībā. Alesandrs Jerjamins lietu garumā nevilka — drīz tika uzaicināti speci no projektēšanas institūta un tapa rasējumi.

Internacionāli. Nereti ieradusies lektori, kādreiz noorganizētas teātra izrādes un deju vakari.

Neizticis arī bez starpgādījumiem, jo katolīcīgie apkārtnes iedzīvotāji kluba ierīkošanu svētā vietā un viers mironu zārkiem uzskatījuši par bezdievības kalngalu un komunistu mezonību. Tomēr tas netraucējis jaunatnes revolūcionāro aizraušanos. Ieradusies dziedātāji pat no Rudzātiem, Pieniņiem un citām vietām.

Vēlāk laikrakstā tika publicētas kluba toreizējo aktīvāko dalībnieku Klementija Kuzņecova, Andriana Volkova, Kirila Nazarova un citu biedru atmiņas. Šie raksti aktivizēja sabiedrības interesi par nekur neizmantoto un vientuļo kapliču. Daļa komjaunatnes un partijas darbinieku bija par to, lai šajā romantiskajā vecajā arhitektūras piemīnēklī iekārtotu novada muzeju, pastāvīgu Latgales keramikas izstādi, bibliotēku utt.

Taču stagnācijas gadiem tik raksturīgie priekšnieki atrada pavisam divānu šīs celtnes izmantošanas variantu. Toreizējais rajona patērētāju biedrības valdes priekšsēdētājs Aleksandrs Jerjamins un citi valdes vīri sprieda varen oriģināli:

— Preiļos nav alus bāra. Te var ierīkot varenu bāru! Rajona izpildkomiteja ar

Trakāk nekā deviņpadsmitajā gadā, — spriedēja vecie Preiļu iedzīvotāji. — Tad revolūcionāras dziesmas dziedāja, bet tagad ierīkos dzertuvi un tualetī.

Kā par 1919. gadā ierīkotā kluba «Tuvāk gaismai!» darbību sprieda laudis dažus gadus vēlāk, palāsīsim 1921. gadā izdotajā «Latgolas Zemnieku Kalendārā». Sajā grāmatā, kas tagad ir bibliogrāfisks retums, no 88. līdz 91. lappusei publicēts atmiņu stāstījums par šo kapliču tā laika cilvēku skatījumā. Un tā lasām:

«LEGENDA — FAKTS PAR PREIĻU KAPLEICU UN PILI.

Preiļu muižas parkā stov šmuka, myura, opola kapleica. Ju izbyuveja sen — senjais Preiļu kungs grafs Borhs, iels sovā laikā pūllu magnats, kuram apkortnē pīdarejis vel kaidu desmit boqotu muižu. Lapns un slovons ir bejis šis «jasnevelmožnais» kungs.

Jis cytalz nabrauķojis pa gludim tu laiku Latgolas celim, kai ar četrim skaistim zirgim, aizjuqtim smukā karētā. Kad braucis, tad zeme vln reibjusia i pretim braucejam jau nu tolīnes vajadzējis grīzt molā un jemt zemia sovu capuri un zemi klane-tis, cytalz gadejis paraudzit tepat uz celia, cik qorda ir

grafa potoqa. Na ciši zeliqa, kai liauds stosta, ir bejusia šo magnata sirds, bet par lelu-moti, grafini, pi zemnikim palykusia ir vēl slyktoka atmina. Jej nuparusia na vīnu leidz novei un del vysim muižā bejusia par namira celeju. Vīns un utrs ar sovīm pecnocejim un pīdarīgim paqloboti ir zam šos kaplicas velvetā «sklepi».

Liauds runoj, ka seij grafine pat pēc sovas noves nadvusia liaudim «mira. Vys pyrms isokusia baidit sovu pat atralti veiru. Tai vīnu reizi, kad muižas pīli bejis daudz cimenlu, kai itys parosti seniok nutyka, jej pasaro-dejusia ap pušnaktem vīnā nu pilles kambārim, kur visi doncoja un jautri pavadeja laiku Daži nu klot asušim qyvuši kas zubyņu, kas pistoli, sokuši šaut un dzeitis jai pakaj Bet taidas parodības otkon atsakortujušas. Todei kungi nusprīduši attaisit jos grobu un atcerst nabašneicai goīvu, ar taidu porliceību, ka tod jau jei valrs nastaiqosu-tia pa naktim. Bet, kad no-kušā diņā ji qribējusī tu iz-daret, tod certejam lelo-mote qyvusia ylz rukas un tys pakritis šklepi pusdzelvs nu bailes pi zemes. Boltos tu-peles lelai-motei, kuros jei bejusia paglobota, bejusas dublius. Tu nakti bejis kai reize leits. Tai tod nabeja ni-kaidu šaubu, ka b'dynoī ni-akas cyts, kai nabašnica gra-fine.

Kad isocla talsit tagadeju Preiļu myura baznīcu, vītā sakritušos vacos kuka, tad Diva lyqsonas nutyka ltmā kapleicā. Te vīns nu vītejm bazneickunqim, Zabo, aicy-nots nakti uz slymu zam pošom pusnaktem, iqojis vīns pats šimā kapleicā. Daqdams sveces, jis pamanejis, ka nazkas bolts, myglai leidzīqs, arī dādzs sveces nu vīnas un utras oltora puses. Nu ito bazneickungs tik sasabēdis, ka ju kai voju ar sirdskaiti, pusdzelvu atvaduši uz ple-baniju, kur jis dreizi numi-ris. Toliok vīnam utram zem-nīkam, braucut qarum pīlei, pa vacu lipu aīteju to nulyu-zusia ass, to sasatryukuši zyrgi, to nazkas klabynojis rotūs. Pošā parkā dzerdejis zeliqs, kai rauduša bārna bols, vol pi pošom ausim nazkas ballīgi, aizaklidzīs. Tai stosta veči par Preiļu kapliču. Ir taqad vel dāz vacu-laiku preiļts, lai qon

stypri sametis mīstīnia truk-šīnej sev uz satu, bet brau-cut par muižu, padevīgi skal-ta «Sveicynota tu esi» vai «Tavs myusu», cikom por-brauc cauri ballīgai vītal...

Atgoja bolševiku laiki. Tod kaplecā socia turet sovus mitingus, sapulces, bet valrok teatrus, a pec doncoja un laksteja. Uz pošas kap-leicas versejōs sīnas pīrak-steja ar lelīm burtīm «Blīze k svīetu!»

Pa naqaru laiku da ju au-sim dait runas, ka nazyn vol taidas svatas vītas apsmīklīs porīšut jim par veiti. Un, patiši, tel pat grafine vol kas cyts ti aiz zvalqzņem beja tu pat dumu.

Vokoru un saputcu laikā soka nutikt dažas nasapru-tamas lītas: te apdzist uz reizes vysas sveces vai lampas, to dzerdis nazkaida brakšešona grīstūs, to trukšnis zam grei-dās.

Pec lto pa vysu misteniū un apkortni izgoja taida ves-te, ka kapleicā nazkai «na-labi»...

Un patiši, vīnu reizi, kad ji tur jaunā «gaismas pīli» drusuma del pamatīgi sama-tuši, laksteja pa kapleicu, par qristim, kai stosta daži klot bejusī, porskreja nazkas zīnēli leidzīqs. Vysi ap-stulba. Muzykantim nu lelas bailes soka dordet pi zubīm mīstīnia taures un trelset ci-celes, a peisi izapurkšīa, kai pi cyukas sari, kod jei soc rykt, izdzerduse syvanu kvīk-sonu

Arī cytīm izskreja caur pakausi vīss reibums nu qoi-vas. ... Izit saidati orā ar blīsem apsavert, vol nadora kas ar jim kaidu juku nu orpuses. Ti apit kapleicu vys-aoīek val cik reizu, nikur nīko ni dzerd, ni redz. Tikai vīns pats menesniks gaiši speld uz dabasim un drusku smaīda...

Vysapleik dziļš klusums. Nazkur toli solā reī suns. Vacu symtqadeīqu lipu lopas klusu — klusu — čaukst.

Pošas pusnakes... Rīščotu-jus apjem bailes. Ji porstoj doncot un soc lasetis orā.

Bet par kaidu nedeli dru-soki otkon isoc tur pat don-cot. Tikku vīn ji laiž jau grīztis pa kapleicu, kai naz-kas soc borstet nu grīstīm smīlti, brakšet, dauzeitis, du-cet... Ispāids taidis, ka it tuy-len sakrīss qristi. Tad vysi cyt par cytu matas orā nu kapleicas. Cīuli klīdz: «Pee

Joda, glabees, kas var», a zēidi blaūdami — «gevolt»... Nu to laika ji atstojā kap-leicu mlrā un vairs uz ju nasavlokoja.»

Sis īsaīs, primitīvi kaismī-gais publicējums, galveno-kārt, atspoguļo tā laika ka-toļīcīgo dusmas uz «mežo-ņiem», kas kaut uz īsu laiku bija ielauzušies vīnu valsti-bā. Kad kapliča nonāca ka-toļu baznīcas paspārnē, tika sakārtots altāris, reliģiskie pīderumi un reizi gadā pat esot noticis dievkalpojums. Kapličas fasādē uzrakstītais sauklīs aizkrāsots, sakopta apkārtnē un parka klusajā stūrī kapliča stāvējusī majes-tātiskā mierā, nevienam ne-traucēdama ar savu arhi-tektonisko staltumu, dodama Preiļu parkam savdabīgu se-natīgumu. Tas bijis vīns no skaistākajiem Latvijā. Ar īpatnējo tiltu, pils un sarg-torņa, kapličas un dīku skatiem fotogrāfi gatavoja atklātnes.

Bet kā beidzās lieta ar alus bāra iekārtošanu? Vecie revolūcionāri par to pat dzir-dēt negribeja: «Pat uz Mas-kavu aizbrauksim, bet alus bāram šajā vietā nebūt!». Kad lieta nonāca līdz Rīgai, rajona izpildkomitejas lē-mums par kapličas nodošanu patērētāju biedrību savieni-bai alus bāra ierīkošanai zaudēja spēku. Par projektu izdotā nauda bija jānoraksta. Tikai nav zināms, uz kā rē-ķina.

Tagad pie kapličas mūra diestiprināta plāksnīte: «Ar-hitektūras piemīnēklis. At-rodas valsts aizsardzībā». Bijušajā parka sarga mājinā izvietojies rajona novadpēt-niecības muzejs. Telpas tik šauras, ka nav iespējams iz-vietot pamatfondus. Ekspo-zīciju zālei lieti noderētu turpat līdzās esošā kapliča. Sis stīpārs arhitektūras piē-mīnēklis jau padodas laika zobam. Jumts sācis tecēt, kolonnas tikko vairs turas uz sadruvušajiem ķieģeļu pamatiem. Vairāk nekā četros gadu desmitos nav varēts atrast piemērotību šai celtnēi un īstu saimnieku. Daudzu irīliešu (arī manas) domas ir tādas: atdot to atņakal katoļu draudzei. Varbūt, ka tā atradīs līdzekli un sne-ciālistus, kas glābs no galī-gas pazušanas.

Jānis PEUSS
Preiļos

Zaļā aptieka

GURĶI

Gurķi pieder pie pašiem senākajiem dārzenaugiem. Tos kultivē vairāk nekā 6 000 gadus. Tā Indijā gurķus audzēja jau vairākas tūkstošgades pirms mūsu ēras.

Kaut arī to barojošā vērtība nav liela, pieprasījums pēc tiem vienmēr ir ļoti liels. Patikama smarža, kas rosina ēstgribu, atsvaidzinošā garša — lūk, tās ir gurķu kā pārtikas produkta galvenās vērtīgākās īpašības. Gurķi aktivizē gremošanas dziedzeru funkcijas, uzlabo tauku un olbaltumvielu uzsūkšanos. 96 līdz 98 procenti gurķos ir ūdens, tomēr tie satur arī celulozi, pektīnu, olbaltumvielas, nelielu daudzumu vitamīnu C un B₁, karotīnu. No minerālu elementiem gurķos ir salīdzino-

ši daudz vienīgi kālija. Taču šo vielu attiecības ir vērtīgas tajā ziņā, ka tās pārsvārā veido sārmainus savienojumus, kas neitralizē skābju savienojumus, kuri cilvēka organismā tiek uzņemti, lietojot miltu un putrainu izstrādājumus, galu, olas u. tml. Turklāt kālija lielais procents gurķos veicina šķidrums izvadīšanu no organisma, regulējoši un atslogojoši ietekmē sirds un nieru darbību. Visas šīs īpašības nosaka gurķu lielo dietisko vērtību.

Gurķos esošās pektīnvielas uzlabo gremošanu, bremzē pušanas procesu attīstību gremošanas traktā, savukārt celuloze pastiprina zarnu trakta peristaltiku, veicina holesterīna izvadīšanu no organisma, bet holesterīns, kā zināms, noved pie atero-

sklerozes. Novērots, ka, iz-turā sistemātiski lietojot svaigus gurķus, cilvēki re-tāk saslimst ar vairōgdziedzera slimībām. Tas notiek tāpēc, ka gurķi satur jodu, turklāt organismam viegli uzņemamā formā. Gurķi der arī kā caurejas, diurētisks un žultis dzenošs līdzeklis. Tos iesaka lietot visiem, kas sirgst ar hroniskiem vēdera aizcietējumiem, tūsku, uztūkumiem, kurus izraisījuši sirdsdarbības traucējumi.

Tautas medicīnā svaigu gurķu sula tiek lietota pret vēdergrāzēm kā nomierinošs un sāpes remdējošs līdzeklis. Atsevišķi vai maisījumā ar medu to lieto klepus, augšējo elpošanas ceļu katara gadījumos (pa 2 līdz 3 ēdamkarotēm 2—3 reizes dienā). Kopš seniem laikiem tautā gurķu sula tiek izmantota kosmētiskiem mērķiem. Ar to norīvē seju, ja grib tikt valā no vasaras raibumiem, pin-nēm.

Mediķi konstatējuši, ka, regulāri lietojot gurķus, orgānismā samazinās ogļhid-rātu pārvēršanās par tau-

kiem. Tāpēc svaigus gurķus iekļauj tādu cilvēku ārstnieciskajā diētā, kuri cieš no aptaukošanās.

GURĶU KOKTEILIS

Pēc nomazgāšanas nosu-sināts svaigus, zaļus gur-ķus sagriež šķēlēs, izlaiž cauri sulu spīdeī vai arī, ja tās nav, sarīvē un caur marli izspīez sulu, mikserī ielej medu, svaigu gurķu un citronu sulu. Visu labi sapu-to, pāsniedz galdā ar pār-tikas ledus gabaliņiem.

150 gramiem svaigu gur-ķu ņem 1/2 citrona, 3/4 ēdamkarotes medus, divus ledus gabaliņus.

Kino jūlijā

28. «Esperansa», 1. un 2. sēr., PSRS, Meksika, 30. «Dandijs ar iesauku Krokodils», Austrālija, 31. «Adata», «Kazahijms». Seansu sākums plkst. 21.00.

Ja kāds nelasa „Jauno Ceļu”, zaudē daudz!

Redaktors A. RANCANS

LIDZJŪTĪBAS

Agrofīrmas «Sarkanais Ok-tobris» administrācija, parti-jas un arodbiedrības komi-tejas izsaka dziļu līdzjūtību MIHAILA VAREIKINA rā-diēm un tuviniekiem.

Skumstam līdzī radiem un tuviniekiem, mūžīgā mierā izvadot FATINIJU HARLA-MOVU. Agrofīrmas «Sarkanais Oktobris» administrācija, partijas un arodbiedrības komitejas

JAUNAIS
CEĻŠ

Laikraksts «Jaunais Ceļš» («Новый путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās.

Redakcijas adrese: 228273 Preiļu rajona Riebiņu ciemā, agrofīrma «Sarkanais Oktobris». Telefons redaktoram un nodaļas vadītājam — 56732

Pasūt. 772
Met. 1100

Iespiests Latvijas Izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacīta iespiedloksne.